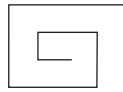

RELIGIE & FILOSOFIE

EVA MEIJER

Geld weggeven is geen liefdadigheid

Steeds meer mensen kiezen voor een cadeaувrije Kerst, las ik op internet, die onuitputtelijke bron van informatie waar je niet naar op zoek bent maar die soms toch nuttig is. Het is in deze tijd van ecologische crisis niet erg feestelijk om bij te dragen aan de consumptiemaatschappij die ons vernietigt, en dus kun je beter de nadruk leggen op samen zijn.

Het deed me denken aan een van mijn lievelingsartikelen, 'Famine, affluence, and morality', van de Australische filosoof Peter Singer. In 1971, als Singer zijn stuk schrijft, is er een hongersnood in Oost-Bengalen, het huidige Bangladesh. Een groot aantal mensen sterft door gebrek aan voedsel, onderdak en medicijnen. Het is niet noodzakelijk dat ze sterven, betoogt Singer. Wanneer degenen die het kunnen missen geld doneren, kan de crisis worden gekeerd. Geld geven is daarom geen liefdadigheid, maar een morele plicht. Dat werkt als volgt.

Honger lijden en als gevolg daarvan sterven is slecht, schrijft Singer. Ook moeten we als we iets kunnen voorkomen, dat voorkomen, zelfs als dat ongemak met zich meebrengt. Als een kind in een vijver dreigt te verdrinken moet je dat kind redden – ook als je nieuwe schoenen, waar je een jaar voor gespaard hebt, dan vies worden of kapotgaan. Dit geldt niet alleen voor kinderen in de vijver om de hoek, maar ook voor degenen verder weg. Die hebben net zo goed waarde; de afstand vermindert jouw plicht om te helpen niet.

We kunnen natuurlijk niet naar elke crisis afreizen, maar wel financieel steun bieden. Veel mensen doen dat al. Ze geven volgens Singer alleen te weinig. Als iedereen 5 euro zou geven, zou dat genoeg zijn. Maar niet iedereen doet dat, dus het lijden wordt niet opgeheven. Wanneer je meer kunt geven, is er minder lijden, dat is beter, en dus moet je, als je kunt, meer geven. Er is na-

De eindejaarsuitkering kan naar iemand die het harder nodig heeft

tuurlijk een grens – je kunt niet alles weggeven. Maar wel veel, voordat je op het niveau uitkomt van degenen die je zou moeten helpen.

Dit heeft verstrekken gevolgen voor onze manier van leven. Als je oude jas nog bruikbaar is, zou je geen nieuwe moeten kopen: dat geld kun je beter weggeven. Naar de bioscoop gaan is een luxe waar je best zonder kunt, je hoeft niet uit eten om in leven te blijven, maar je kunt zelf koken en wat je daardoor bespaart weggeven. Hoho, denk u nu misschien, wacht even. Dit gaat wel ver. Maar doodgaan gaat ook ver.

Singer bespreekt de plicht van regeringen maar kort, en is te weinig kritisch over de ideologie van economische groei, maar hij heeft gelijk als hij schrijft dat we meer kunnen en moeten doen.

Die cadeaувrije Kerst is een goed begin. De eindejaarsuitkering kan over het algemeen ook naar iemand die het harder nodig heeft (zoals honden in een Roemeens asiel, kippen in Nederland of vluchtelingen op een Grieks eiland). Dat heeft als bonus dat we de consumptiemaatschappij niet langer in stand houden, die ons toch maar vervreemdt van wie we zouden kunnen zijn.

VERKIEZING Wie mag een jaar lang het jonge gezicht zijn van de Nederlandse theologie? De zes kandidaten voor Jonge Theoloog des Vaderlands stellen zich voor.

tekst Jonathan Janssen

De zoektocht naar het goede leven

JANINE HOGENDOORN (25)

studeert aan de Theologische Universiteit Kampen.

Waar geloof jij in?

"Mijn grootste inspiratiebron is Jezus. Ik geloof dat hij naar de aarde kwam om ons te leren over het goede leven. Mijn kerkelijke achtergrond is divers: oorspronkelijk kom ik uit de Nederlandse Hervormde Kerk en ik ben nu lid van de Kerk van de Nazarener. Maar ik identificeer mezelf vooral als christen."

Wat is het belang van theologie in de huidige samenleving?

"Theologie gaat over de diepere vragen van het leven, zoals: wat is waardevol? En hoe ga je op een goede manier met elkaar om? Die vragen steken bij iedereen vroeg of laat de kop op. Het is de taak van de theologie om deze zoektocht naar het goede leven te ondersteunen, door hierover met elkaar in gesprek te gaan en de verhalen van de Bijbel te vertalen naar huidige kwesties als klimaatverandering."

Wat zou jij hieraan kunnen bijdragen**als Jonge Theoloog des Vaderlands?**

"Ik zou willen zorgen voor meer plekken waar jongeren met elkaar in gesprek kunnen over die zoektocht. Ik ben jeugdwerker in Amsterdam, en merk dat jongeren veel met prestatiedruk en eenzaamheid te maken hebben."

Welke toekomst zie jij voor theologie?

"Het gaat ons in Nederland steeds meer voor de wind. We hoeven ons minder bezig te houden met overleven en we hebben daardoor steeds meer ruimte voor zingevingsvragen. Er zijn daarom theologen nodig die goed kunnen luisteren."

Op het snijvlak met activisme

DAAN SAVERT (27)

studeert aan de Vrije Universiteit in Amsterdam

Waar geloof jij in?

"Ik ben opgegroeid in de evangelische Vergadering van Gelovigen, maar ik zou mezelf op dit moment niet tot een denominatie kunnen rekenen. Het geloof in God en in Jezus is voor mij belangrijk en zinvol. Maar hoe meer ik opensta voor God, hoe mysterieuzer Hij blijkt te zijn."

Wat is het belang van theologie in de huidige samenleving?

"De maatschappij is de laatste jaren geseculariseerd. Daar ben ik blij mee, want het geeft mensen vrijheid. Maar er is een vacuüm ontstaan. Mensen gaan op zoek naar manieren om die lege ruimte in te vullen, naar zingeving. De theologie kan verhalen aanreiken die daarbij helpen."

Wat kan jij hieraan bijdragen als Jonge Theoloog des Vaderlands?

"Ik wil actief zijn op het snijvlak van spiritualiteit en activisme. Daarom ben ik in een woongroep met ongedocumenteerden gaan wonen, en help ik met geweldloos verzet in Iraaks-Koerdistan voor de organisatie Christian Peacemaker Teams."

Welke toekomst zie jij voor theologie?

"De theologie moet er rekening mee houden dat ze steeds kleiner wordt. Tegelijkertijd blijft het een relevante discipline, omdat het christelijke verhaal hoop geeft, onrecht aan de kaak stelt en opkomt voor de zwakkeren."